

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції**

**Мукачево
13-14 травня 2021 року**

дослідницької діяльності учня. Даний вид самостійної роботи рекомендується проводити в груповій і парній формі.

3. Самостійна робота на етапі вирішення частково практичних завдань. Формує здатність вміння виконання поставленого завдання шляхом звернення до загального способу дії.

4. Самостійна робота на етапі контролю і самоконтролю. Найціннішою перевіркою самостійної роботи є самоконтроль – властивість людини, що полягає в прагненні й умінні регулювати свою діяльність і поведінку. Досвід показує, що діти краще помічають чужі помилки, тому важливо проводити на уроці взаємоконтроль. Це виробляє сумлінне ставлення до роботи.

Підсумки самостійної роботи дозволяють бачити учневі його просування вперед. Тому завдання вчителя – організувати самостійну роботу на уроці таким чином, щоб вона поставила учня в активну позицію, вчила засвоювати запропонований спосіб опрацювання навчальної інформації, формувала вміння планувати свою діяльність, усвідомлено орієнтуватися в навчальному матеріалі.

Література

1. Калинина Н.В., Прохорова С.Ю. Учебная самостоятельность младшего школьника: диагностика и развитие: Практическое пособие. – М.: АРКТИ, 2008.

2. Самоук М.П. Самостійний підхід до навчання учнів початкових класів// Початкова школа. – 2005. – № 3. – С. 54–56.

3. Сухомлинський В. О. Сто порад учителю / В.О. Сухомлинський. – К. : Радянська школа, 1988. – 304 с.

УДК 378:373.2.011.3-051:[001.895+005.336.2]

БОБИРЄВА О.С.,
Мукачівський державний університет

ІННОВАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ

Нині у нашій державі відбуваються вагомі соціальні зміни, які виступають головною причиною для актуалізації професійної діяльності майбутніх фахівців дошкільної освіти в аспекті впровадження педагогічних інновацій, що позитивно впливатимуть на процес соціалізації в дошкільному віці. Саме в дошкільний період життя є надзвичайно вагомим, адже у дитини формується уявлення про навколишній світ, розвивається можливість осмислювати явища соціального життя, розуміти взаємини між людьми, зважати на відмінність власних бажань від вимог довкілля, засвоювати найбільш вагомі правила та переносити свої знання в нові умови життєдіяльності. У дошкільному віці за допомогою педагогів дитина має змогу усвідомлено засвоїти правила поведінки у суспільстві для того, щоб бути у майбутньому активним її членом. Дошкільний вік розглядають в психолого-педагогічних дослідженнях (А. Богуш, Л. Карнаух, С. Литвиненко, І. Рогальська-Яблонська, В. Ямницький та ін.) як найважливіший віковий етап становлення особистості, та як такий, що є надзвичайно вагомим для

формування передумов для подальшого соціального і особистісного становлення та розвитку.

Наголосимо на тому, що майбутній педагог дошкільного освітнього закладу має допомогти дитині в становленні її як особистості, сприяти у визнанні її унікальності, індивідуальності, розкритті її актуальних та потенційних можливостей. Поділяємо погляд Д. Коврей про те, що «фахова компетентність виступає безпосереднім віддзеркаленням об'єктивних сторін педагогічного менталітету вихователя закладу дошкільної освіти» [1, с. 74].

У нашому баченні головне призначення дошкільних закладів спрямоване на забезпечення фізичної, психологічної та соціальної компетентності дитини від народження до шести років. У цьому контексті, як зазначено у нормативних документах [2], саме дошкільні заклади надають можливість дитині адаптуватися до існування в соціумі, цілеспрямовано працюють над розвитком її ціннісного ставлення до світу, озброюють елементарною наукою і мистецтвом життя. Професійна діяльність педагогів закладів дошкільної освіти ХХІ ст., у нашому баченні, має бути спрямована на реалізацію таких завдань:

- навчити дітей дошкільного віку самостійно знаходити конструктивні способи розв'язання будь-якої проблемної ситуації;
- розвиток інтелектуальних здібностей та стимулювання творчості;
- збагачення емоційно-чуттєвого досвіду дітей.

У реалізації названих завдань вагому роль відводимо використанню інноваційних методів. Найбільш ефективним вважаємо метод проблемних ситуацій, який реалізовується на практиці через «педагогічну провокацію» та етичні бесіди на основі полілогів.

Так, педагогічна провокація – це метод, що полягає у створенні таких ситуацій, які б провокували зіткнення інтересів та потреб дітей та вели б до виникнення конкретної проблеми, яку не можна ігнорувати, а необхідно ефективно розв'язати. Педагогічна провокація має відбуватися за схемою: уточнення проблеми – визначення суті – момент власної оцінки – пошук можливих рішень – сумісно з педагогом аналіз зробленого вибору. Педагогічна провокація надає реальну можливість дітям максимально повно опанувати способами та ефективними шляхами розв'язання проблеми, яка спеціально поставлена перед дошкільними [3; 4].

Наголосимо, що педагоги у дошкільних закладах доволі часто використовують етичні бесіди як виховний захід. Проте, як дозволяє констатувати наш власний досвід, часто зміст бесіди зводиться лише до повчань, тоді як рідко робиться акцент на аналіз мотивів вчинків і способів виходу з конфліктної ситуації. Очевидно, що варто змінити акценти та цілеспрямовано використовувати під час етичних бесід полілог. За визначенням Н. Гавриш, полілог – це проблемна бесіда, зміст якої виявляється у спільному пошуку істини у процесі обговорення [5]. На основі використання полілогів педагог має змогу ефективно обговорити проблему, а дитина зможе висловити свою власну позицію до означеної проблеми. У полілозі педагог отримує

можливість запропонувати своїм вихованцям дошкільного закладу конкретну проблему. Інноваційним є той факт, що під час полілогу педагог виступає режисером, рівноправним із дітьми, та зорієнтовує їх на проблему. Полілог сприяє формуванню в дітей прагнення обстоювати власну точку зору, формує у них звичку самостійно розмірковувати, розвиває здатність до аргументації.

Отже, майбутні фахівці дошкільної освіти мають бути компетентними та уміти цілеспрямовано застосовувати педагогічні інновації у роботі з дітьми. Нині головною домінантою професіоналізму виступає досягнення оптимальної форми соціальної активності вихованців дошкільних установ, що дає змогу дитині бути активним перетворювачем власного життя та довкілля, мати право свободи вибору і ставати суб'єктом власної життєдіяльності. Саме у цьому процесі майбутні педагоги, які після закінчення навчання прийдуть на роботу у дошкільні заклади, мають бути компетентними та уміти використовувати метод проблемні ситуації, використовуючи педагогічну провокацію та полілог.

Література

1. Коврей Д. Й. Педагогічне моделювання процесу формування міжкультурної компетентності вихователів закладів дошкільної освіти в освітньому середовищі коледжів: методичні аспекти. *Інноваційна педагогіка* : науковий журнал. Одеса, 2020. Вип. 25. Том 2. С. 73–76.
2. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / наук. кер. А.М. Богущ; авт. кол.: Богущ А.М., Беленька Г.В., Богініч О.Л. та ін. К., 2012. *Спецвип. журн. «Вихователь-методист дошкільного закладу»*. 30 с.
3. Соціалізація та виховання особистості в дошкільному дитинстві: теоретичні аспекти та методичний супровід: монографія / І.П. Рогальська-Яблонська, Л.П. Карнаух, Н.В. Рогальська С.І. Семчук; Науковий редактор І.П. Рогальська-Яблонська. Умань: ФОП Жовтий О.О., 2013. 335 с.
4. Рогальська І. П. Соціалізація особистості у дошкільному дитинстві: сутність, специфіка, супровід: Монографія. К. : Міленіум, 2008. 400 с.
5. Гавриш Н. Художньому слову – гідне місце в освітньому просторі. *Дошкільне виховання*. 2006. №3. С. 15–19.

УДК 378.011.3-051:17.022.1(043.2)

БОКОЧ А. А., ПИНЗЕНИК О.М.,
Мукачівський державний університет

СУТНІСТЬ ПРОФЕСІЙНИХ ЦІННОСТЕЙ ПЕДАГОГА

Реформування освітньої системи України ставить на порядку денному удосконаленню якості підготовки педагогів. Сучасні перетворення, обумовлені концептуальними засадами розвитку педагогічної освіти України та її інтеграцією до європейського освітнього простору, передбачають необхідність актуалізації завдань розвитку моральних якостей у майбутніх педагогів як взірців для наслідування їхньої моральної поведінки підростаючим поколінням. Про це свідчить аналіз останніх досліджень, зокрема, роботи І. Бега, Є. Зеленова, Л. Миропольської, О. Сухомлинської, Л. Хоружої та ін.

Поняття цінностей педагогічної професії у наукових роботах трактуються як основа процесу становлення майбутніх учителів (Л. Бадюл) і має декілька

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>